

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus: Už nás zase straší klimatickými změnami

Petr Hlávka: Odcházení. Dva hlavní politické odkazy Miloše Zemana

Hans Georg Maaßen: Německé zájmy na prvním místě

Ladislav Ják: Nora, nepřítel lidstva

Ivo Strejček: John O'Sullivan v IVK

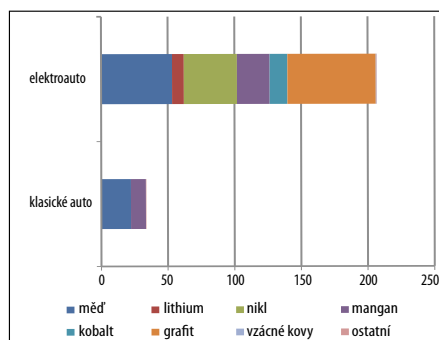
Viktor Orbán: Neúprosná otevřenost, jediné ta vede v demokracii k dobrým řešením

Jiří Weigl: Zemanova privatizace bank byla katastrofa

BŘEZNOVÝ GRAF IVK

Ropnou závislost nahradí závislost na nerostech, které netěžíme

Nerosty používané v elektromobilech ve srovnání s konvenčními vozy (kg/vozidlo)

Pramen: IEA, 2022

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 15/29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 31. 3. 2023

Už nás zase straší klimatickými změnami*

Václav Klaus

V pondělí 20. března byla vydána šestá, tzv. hodnotící, zpráva IPCC (Klimatického panelu OSN), která – jak vidíme z mediálních informací o tomto rozsáhlém dokumentu (který zatím ještě nikdo nestačil studovat) – pokračuje v šíření paniky a poplašných zpráv.

V příštím desetiletí prý dojde – po kolikáté už? – k definitivnímu zlomu klimatu, z něhož už nebude návratu. To jsou silná slova. Zpráva výslovně říká, že planeta Země po roce 2030 „překročí kritickou úroveň oteplení“. Mimochodem, slovo „kritický“ není nikde definováno. Dokument této aktivistické agentury OSN je jednostrannou a jednosměrnou propagandou jednoho světového názoru, jednoho náboženství svého druhu. Spoustou dat a grafů věc vůbec neosvětluje, nýbrž dále – a to záměrně – zatemňuje. Čím více grafů a čísel, tím větší „zatemnění“. Ta bez vysvětlující teorie neříkají vůbec nic. To bych si dovolil vyhlásit jako „Klausův zákon“.

V příštím desetiletí prý dojde – po kolikáté už? – k definitivnímu zlomu klimatu, z něhož už nebude návratu.

Výroky protagonistů globálního oteplování – mezi nimi např. dnešního generálního tajemníka OSN Guterrese nebo starého „dobrého“ známého, bývalého viceprezidenta Al Gorea – už ani nepřekvapují. Nedovedu si představit, že oni sami věří tomu, co říkají. Oba znám. Guterres řekl na loňské klimatické konferenci v Egyptě, že má „lidstvo možnost volby – buď spolupracovat, nebo zahynout, buď bude klimatická solidarita, nebo kolektivní sebevražda“. Tento týden k tomu dodal, že „člověk je zodpovědný za prakticky veškeré oteplování za posledních 200 let.“ To je ničím neopodstatněný názor.

Al Gore na stejné konferenci řekl, že „lidstvo vypouští do atmosféry tolik tepla, jako kdy-

* Publikováno v deníku MF Dnes, 27. března 2023.

by každý den na naší planetě explodovalo 60 000 atomových bomb (síly té v Hirošimě).“ Kdyby výroky podobného typu neříkali tito lidé už více než tři desetiletí, dalo by se to brát trochu vážně. Teď nikoli.

Dokument této aktivistické agentury OSN je jednostrannou a jednosměrnou propagandou jednoho světového názoru, jednoho náboženství svého druhu.

Tyto jejich výroky nemají s vědou nic společného. Měly by být spíše souzeny jako šíření poplašných zpráv. Klimatická věda říká něco úplně jiného. Říká, že se klima na naší planetě mění stále, v obou směrech, že se klima nevyvíjí lineárně, ale cyklicky, a že se

EDITORIAL

Pro úvodník v tomto vydání Newsletteru příliš prostoru nezbyvá, proto jen stručné představení textů. Norma Euro 7, povinné zateplování domů, povolenky na domácí vytápění, zákaz výroby aut se spalovacími motory, poplatky za výfuk, uhlíkové rozpočty pro jednotlivce a mnoho dalšího. To jsou vše buď už konkrétní návrhy nebo nápady na to, jak ve jménu klimatu slovy kapely Elán „slušným lidem skásnut celý svět“. Ať se děje co se děje, karavana jede dál. A lidé na sobě prozatím nechávají dříví štípat. Svědčí o tom i nová zpráva Klimatického panelu OSN, píše o ní v úvodu vydání Václav Klaus. I proto „aby další generace věděly, že jsme nebyli úplně hlupáky“. Vzpouza lidového „populismu“ je dnes možná a smysluplná jen na jediném místě, ve volbách.

Zá érou a odcházením Miloše Zemana se na následujících stránkách ohlíží Petr Hlávka, Ivo Strejček reportuje o vzácné návštěvě konzervativního myslitele, spisovatele (*Prezident, papež a premiérka*) a bývalého speechwritera Margaret Thatcherové Johna O'Sullivan v IVK. Ředitel IVK Jiří Weigl vede s redaktorem Echo24 Martinem Weissem polemiku o privatizaci bank vládou Miloše Zemana.

(Pokračování ze strany 1)

Kolegyně Žalská pak pro čtenáře Newsletteru přeložila dva texty, respektive jeden text a jeden rozhovor, které čněly nad ostatními svou přímočarostí a jasností svých sdělení v nedávném vydání švýcarského týdeníku *Die Weltwoche*. Text bývalého prezidenta Spolkového úřadu pro ochranu ústavy Dr. Hanse Georga Maaßena a rozhovor s maďarským premiérem Viktorem Orbánem stojí rozhodně za Vaši pozornost.

Filip Šebesta

i za posledních 150 let, tedy v éře po zahájení průmyslové revoluce, klima vyvíjí v rámci normálních přírodních cyklů.

Vážná věda ukazuje, že neexistuje žádná dlouhodobá korelace mezi rostoucí (či klesající) koncentrací CO₂ v atmosféře a růstem (či poklesem) teplot. Nechci to zatěžovat dalšími argumenty, ale jestli nějaká hypotéza o jisté korelaci existuje, pak je o tom, že vzestup atmosférických

teplot historicky předbíhá zvýšení koncentrace CO₂ v atmosféře, nikoli opačně – na čemž je založena hypotéza Al Gorea a IPCC.

Je to všechno dostatečně známé. Ohlušující řev sdělovacích prostředků, které plně naskočily na doktrínu lidmi způsobeného globálního oteplování, vážná fakta bohužel přehlušuje. Touto krátkou glosou se nedá udělat nic jiného než existující alternativní myšlení připomenout. Aby další generace věděly, že jsme nebyli úplnými hlupáky.

Ohlušující řev sdělovacích prostředků, které plně naskočily na doktrínu lidmi způsobeného globálního oteplování, vážná fakta bohužel přehlušuje.

Nejedná se o nevinné výroky apologetů globálního oteplování. Celá zelená politika EU a její Green Deal vyjadřují a propagují tyto tragické omyly. To nám zdražuje ener-

gie a vyvolává dnešní inflaci (kterou bohužel umožňuje příliš uvolněná měnová a finanční politika států).

Touto krátkou glosou se nedá udělat nic jiného než existující alternativní myšlení připomenout. Aby další generace věděly, že jsme nebyli úplnými hlupáky.

Objevuje se ještě další hrozba. Vedoucí Centra pro klimatické právo a udržitelnost Ústavu státu a práva Akademie věd ČR Hana Müllerová (už termín „klimatické právo“ je zcela absurdní) tento týden uvedla, že by „správným krokem bylo přijetí klimatického zákona“ se zcela absurdním dodatkem, že by v tomto zákoně měl být zakotven „princip zákazu regrese, který by stanovil, že se jednou přijatá oprava nesmí zhoršit v následujícím zákoně, ani v novelizaci stávajícího zákona“. K tomu není co dodat. Klimatické zákonitosti objevuje věda, nikoli právníci. ■

Odcházení: Dva hlavní politické odkazy Miloše Zemana

Petr Hlávka
sociolog

Obálky novin a headliny článků plní v těchto dnech informace o odcházení Miloše Zemana z prezidentského úřadu. Média chrlí horlivé analýzy snažící se bilancovat nejen jeho prezidentství, ale i jeho celkovou politickou dráhu. A jsou to hodnocení (dle očekávání) velmi negativní, která chtějí udělat finální tečku za Zemanovým více než tři dekády trvajícím veřejným působením. Tematizuje se hlavně jeho příklon k Rus-

Chybí zásadní autentická interpretace Zemanova reálného politického odkazu.

ku a k Číně, jazyková hrubost, mstivost a (jak zaznělo v neděli na TV Prima z úst místopředsedkyně STANu Věry Kovářové) tendence k jakémusi prezidentskému diktátorství. Chybí mi však zásadní autentická interpretace Zemanova reálného politického odkazu, který vnímám jak v pozitivních, tak negativních rovinách a která musí být vzorem i varováním budoucímu politickému vývoji.

Začnu pozitivním odkazem, jímž je Zemanova nezpochybnitelná zásluha na vytvoření infrastruktury pro silnou levicovou

parlamentní politickou stranu, která ctíla pravidla politického klání v intenci národního státu. Jím vedená ČSSD svou pozici stavěla „zdola“ od lidí, jejich zájmů a na základě politického programu, nikoli „shora“ skrze elitářské politické koncepce (typu

Pozitivním odkazem je Zemanova nezpochybnitelná zásluha na vytvoření infrastruktury pro silnou levicovou parlamentní politickou stranu, která ctíla pravidla politického klání v intenci národního státu.

liberální demokracie) a na ně navázané submisivní poklonkování jako v případě dnešních politických stran. Zeman se dostal v roce 1989 do podvědomí článkem „Prognostika a přestavba“, který kritizoval zaostalost tehdejšího Československa. V rámci jeho kritiky komunistického řízení státu rezonovalo slovo „soutěž“. Text jej mj. posunul do role jednoho z řečníků na letenské demonstraci a následné snaze zúročit nabytý politický kapitál v reálnou politickou moc. Je už vedlejší, zda se Zeman vyprofiloval na levé straně spektra autenticky či zda na něj levice pouze jednoduše „zbyla“. Správně však vycítil, že má své působení zakořenit v parlamentním stranickém systému (zatímco Václav Havel se snažil pořádkem fungovat v intenci myšlení různých subtilních neformálních společenství a bojůvek aktivistických platform)

a oné soutěži názorů. Svým počínáním vytvořil silnou pozici ČSSD, která se na dlouhá desetiletí stala tahounem levice v ČR. V 90. letech Zeman bohužel vnesl na politické kolbiště také emocionální nevráživost a pofiderní marketing viz rétorika „spálená země“ apod. Přes všechny tyto aspekty je v ČR souboj pravice a levice stále ukotven v DNA našeho politického volebního systému a to i přesto, že tento dualismus posledních roků z politické scény zcela zmizel a čeká na rehabilitaci z popela. Současné politické subjekty se potácí v nezformulovaných politických vizích, jež jsou věrně spíše nadnárodním institucím než vlastní zemi. Nyní je levice (ostatně i pravice) ryze internacionální a kosmopolitní, ta Zemanova měla přeci jen více punc charakteru české Vysočiny. Ačkoli ve svém posledním rozhovoru v nedělní Partii orodoval za poloprezidentský

Nyní je levice (ostatně i pravice) ryze internacionální a kosmopolitní, ta Zemanova měla přeci jen více punc charakteru české Vysočiny.

systém vzešlý ze silného mandátu přímé volby, zůstává Zemanův odkaz trvale spjatý s klasickou stranickou politikou v rámci parlamentní demokracie. Přejme si, aby po těch kolejích (stejně tak i v případě pravice) jednou zase jasně vyprofilované strany vyjely.

Zemanův pronárodní akcent, jaký u něj dnes mnozí voliči vnímají z éry jeho prezidentství, není ale vůbec tak pohádkové

idylický. Naopak. V pozici tehdejšího premiéra byl Miloš Zeman významným aktérem podílejícím se na narušení budování české cesty privatizace, čímž zásadně oslabil naši ekonomickou suverenitu. Za jeho vlády došlo k osudovým chybám jako např. k do-
tažení uceleného systému investičních po-
bidek či k absolutně tristní privatizaci bank
do rukou zahraničního sektoru. Zemanova
vláda tehdy draze očistila za peníze daňo-

**Zatímco zahraniční investoři se těšili
vládní náklonosti skrze různé balíčky
a úlevy, malé a střední české podniky
byly zavaleny regulacemi a zdroje
financování zkomplikovány.**

vých poplatníků banky, aby je následně nepochopitelně levně prodala do zahraničí. Svým počínáním poškodil motor financování českého podnikání a umožnil, aby české peníze držely v rukách zahraniční subjekty. Zatímco zahraniční investoři se těšili vládní náklonosti skrze různé balíčky a úlevy, malé a střední české podniky byly zavaleny regulacemi a zdroje financování zkomplikovány. Zahraniční kapitál měl být dovezen jako jakýsi vzor pro konkurenceschopnost, a ne pro ovládnutí českého trhu. Zemanova politická rozhodnutí vedla k tomu, že naše tuzemské konkurenční výhody nesloužily českému podnikání, ale přetavovaly se stále více v pouhé vyplácení dividend. Jsem přesvědčen, že odtud pramení povrchní tendence snažící se vnímat

Čechy pouze jako zaměstnance ve vlastním státě. Socialisté vždy chtěli českého podnikatele zadupat a obviňovat z hamižnosti a nesolidarity, zatímco zahraniční investor a jeho zisk jim nikdy nevadil. Chtěli českého občana vidět v rovině poslušného zaměstnance, ne v roli autonomního občana. Proč tato zásadní chyba dnes v rámci bilancování Zemanovy éry hlasitě v médiích nerezonuje?

Přes výše uvedené pochybení jsem ale patřil k Zemanovým voličům v předposlední prezidentském klání, neboť byl přese všechno daleko menším zlem oproti pokrokovému profesorovi Jiřímu Drahošovi. Šlo o to, že poslední desetiletí se EU zcela vymknula z kloubů. V roce 2015 nás trápila migrační krize a dramatické omezování suverenity skrze kvóty, od roku 2014 bublal konflikt na Ukrajině nakonec skutečně přetavený ve válku a finišovalo dovršení absolutní degradace parlamentních stran. K tomu všemu se nyní přidal kovidismus, Greenddeal a strašlivá inflace. A právě na tato témata prezident Zeman zastával povětšinou konzervativní postoj. Ačkoli nevímám jeho prezidentství v těchto problémech za tolik ryzí a úderné a jeho boj proti „pokroku“ za tolik odhodlaný, aby jej bylo možné vnímat za autentickou obranu proti moderním -ismům, vykonával svůj úřad v souladu s českými národními zájmy. Kazil si to však sám vulgárními bonmoty a poštekáváním, čímž dával svým protivníkům lacině hlavu na špalek.

Je škoda, že Zemanův celkový pozitivní i negativní příklad dnes není nahlas veřejně analyzován právě před nástupem nového prezidenta. Jeho nástupce na hradě totiž žádnou politickou minulost nemá a bude pro mnohé velkým vystřízlivěním, že za fasádou elegantního gentlemana, který byl během voleb pouhým „antibabišovskou“ alternativou, se budou nakonec skrývat reálné postoje a názory. Prezidentská funkce by totiž měla být vždy vyvrcholením čitelné a bohaté politické kariéry, nikoli skrytým překvapením v krabici. Mnozí z nás navíc mají oprávněné pochybnosti o jeho loajalitě k národnímu státu a jeho hodnotám, mezi něž patří samozřejmě hlavně právo na vlastní sebeurčení. Vzhle-

**Jeho nástupce na hradě
žádnou politickou minulost
nemá a bude pro mnohé velkým
vystřízlivěním.**

dem k Pavlově absenci zkušeností z parlamentní politiky, by oba politické odkazy Miloše Zemana měly být alespoň názorovou inspirací, jak správně z pozice hlavy státu moderovat debatu o budoucnosti naší země. Velmi se ale obávám, že bude spíše budovat podhoubí pro pohlcení naší země zahraničními zájmy a přímo tak naváže na největší chyby svého předchůdce.

publikováno na serveru Neviditelnypes.cz,
8. března 2023

Politickou funkci vykonával úsporně, někdy možná až příliš

Václav Klaus

Miloš Zeman byl, je a jistě i zůstane velmi specifickým představitelem novodobé české politiky, nepřehlédnutelným svou postavou, názory i politickým stylem. Jako výrazná osobnost se projevoval již v sedmdesátých

**Miloš Zeman byl, je a jistě i zůstane
velmi specifickým představitelem
novodobé české politiky,
nepřehlédnutelným svou postavou,
názory i politickým stylem.**

a osmdesátých letech. Patřil i mezi „muže“ listopadu 1989. Svým řečnickým talentem vynikal mezi poslanci porevolučního parlamentu, i když se občas nechal až příliš unést „šarmem“ svého bonmotu. Měl a má proto mnoho nepřátel. Ač nebyl přesvědčeným

socialistou, zakotvil u složitě se obnovující nejstarší české politické strany, u ČSSD, kterou vytáhl na politické výsluní a sebe po vítězných volbách až do postu premiéra.

Miloš Zeman je člověk sečtělý, byt hlavně v jednom, specifickém směru. Člověk hluboce uvažující, ale také velmi pragmatický. Celá jeho politická kariéra je toho důkazem. Dokázal prohlédnout i pasti, které mu po vítězných volbách v roce 1998 hrozily od tehdejšího politického seskupení kolem Pražského hradu. Nebál se uzavřít opoziční smlouvu s hlavním rivalem, s ODS, která pokusu o svou politickou likvidaci unikla krátce před tím. Zajistil si tak prostor pro jednobarevnou vládu, které čtyři roky předsedal.

Nebyl týmovým hráčem, na spolupracovníky měl málokdy štěstí a občas na to doplácet. Porážky neodpouštěl, ale opakovaně se dokázal vracet. Se svou bývalou stranou se rozešel, přesto díky zavedení přímé volby prezidenta v ní dosáhl vítězství, které po pěti letech obhájil – navzdory úporné snaze drtivé většiny médií udělat z něj politického důchodce. Prezidentskou funkci

vykonával úsporně, někdy možná až příliš. Nikdy se nedokázal připravit o potěšení provokovat a znevažovat své četné protivníky, z jejichž neskrývané nenávisti si nic nedělal. U řady lidí tím samozřejmě nesmírně ztrácel.

**Miloš Zeman je člověk sečtělý, byt
hlavně v jednom, specifickém směru.
Člověk hluboce uvažující, ale také
velmi pragmatický.**

Jeho třicet let na vrcholu české politiky prokázalo, že patří k jejím velkým postavám. Zajímala ho moc. Dovedl ji získat, udržet, i co nejvíce rozšiřovat. Byl svůj ve všem, co dělal. Hodně četl, ale málo psal. Nelze ho citovat. Nebude možné na něho navazovat. Byl svým způsobem jedinečný. Jeho hlas však na české politické scéně chybět bude. I mně, pro něhož byl Miloš Zeman už od 90. let hlavním ideovým protivníkem.

Václav Klaus o Miloši Zemanovi
pro deník Právo, 8. března 2023

Německé zájmy na prvním místě

Dr. Hans Georg Maaßen

Že je debata o ukrajinské válce na Západě vedena v mnohem racionálnější tónu a s větším důrazem na národní zájmy mnozí možná tuší. Autoři, kteří si dovolí veřejně vyjádřit disidentní postoj vůči převažujícímu mainstreamovému vnímání konfliktu a jeho příčinám jsou však i tam nálepkováni a čelí nevybíravé kritice, spíše než férové diskusi svých postojů. U nás se hovoří o „chcimírech“, v německy mluvícím světě jsou to „Putin-Versteheri“, tedy ti kdo mají pochopení pro Putina. I tak lze říci, že diskuse, alespoň v tomto konkrétním tématu, je tam o něco méně jednostranná než u nás. Důkazem budiž i text z německé Junge Freiheit, který si dovolujeme v překladu zprostředkovat českým čtenářům. Kromě samotného obsahu stojí za pozornost zejména osoba a profesní zázemí jeho autora. Je jím totiž Dr. Hans Georg Maaßen, který působil od srpna 2012 až do svého odchodu do důchodu v listopadu 2018 jako prezident Spolkového úřadu pro ochranu ústavy. Tedy s jistotou nadsázka taková německá obdoba našeho Michala Koudelky z BIS. Jeho slova by rozhodně neměla zapadnout.

Válka na Ukrajině je především americko-ruskou válkou. Nejde v ní o to, aby se na Ukrajině bránily „západní hodnoty“ proti Putinovi nebo o to, aby se Putinovi zabránilo v ovládnutí Západu. To jsou nedůvěryhodné výmluvy, které mají ospravedlnit válku před voliči. Nejsem žádný „Putin-Versteher“ a nemám pro jeho politiku žádné sympatie, myslím si však, že docela dobře chápu, jak uvažuje. Jinak bych nemohl plnit své povinnosti šéfa rozvedky.

Stejně tak rozumím našim americkým partnerům. Pro nás jsou USA přáteli, pro USA jsme užitečným nástrojem v globálním konfliktu. USA nás proto nebudou váhat hodit přes palubu, pokud to poslouží jejich zájmům. Pro mě však nejsou prvořadé zájmy Američanů, Rusů nebo jiných států, ale pouze německé zájmy.

Myslím, že je málo pravděpodobné, že by USA a Ukrajina válku vyhrály. Rusko je ja-

dernou velmocí a rozhodlo se dosáhnout svých válečných cílů. Pokud je Putin chytří, tak zatím svou armádu šetří, protože neví, zda nedojde k přímé vojenské konfrontaci s NATO. Kdyby měl vyčerpat své nejlepší vojáky na Ukrajině, pak by mohl na případnou konfrontaci s NATO reagovat pouze jaderným zásahem. Naděje některých západních „expertů na Rusko“, že by změna moci v Kremlu mohla vést k obratu, nejsou podle mého názoru realistické. Putinovi možní nástupci jsou spíše jestřábi než holubice.

Je v zájmu Německa, aby válka byla okamžitě ukončena, protože my spolu s Ukrajinci budeme hlavními poraženými této války: ekonomicky i politicky, snad ne vojensky, i když ani to nemohu vyloučit. Podle mě válka tak rychle neskončí. Zda dojde k příměří a míru, záleží především na tom, zda si to USA budou přát.

Oni a jejich spojenci opakovaně prohlašují, že nechtějí s Putinem jednat. Putin je demonizován, stejně jako v minulosti Tálibán, Saddám Husajn nebo Asad. Dokud je někdo demonizován, není diplomatické řešení možné. Šéfka německé diplomacie, paní Baerbocková, by raději byla ministryní války, která nevyjednává, ale spíše burcuje národ k dlouhé válce. Vzhledem k tomu, že USA, Ukrajina a EU zatím vsadily na eskalaci, je podle mého názoru docela dobře možné, že se válka vymkne kontrole. Pokud bude Putin zahnán do kouta, určitě nebude Německo šetřit. Stejně jako u všech válek, do kterých se USA zapojily, však může bojovnost po nějaké době, například pokud dojde ke změně vlády, ochabnout. Do té doby bohužel země ještě mnoho Ukrajinců a naše ekonomika bude klesat.

Junge Freiheit, č. 9/23, 24. 2. 2023.

Překlad z německého jazyka M. Žalská.

Dr. Hans Georg Maaßen byl od srpna 2012 až do svého odchodu do důchodu v listopadu 2018 prezidentem Spolkového úřadu pro ochranu ústavy.

Nora, nepřítel lidstva

Mediálním světem dnes otřásají zásadní témata a události. Pan primátor Svoboda vyzývá strážníky, aby se omluvili televiznímu moderátorovi za únik nahrávky z perlustrace za špatné parkování. Ministr Jurečka má také potíže s nahrávkou, ta jeho naznačuje poněkud nestandardní metody personální politiky na jeho úřadě.

Vše však přebíjí zpráva úplně jiná, ale o tom až později. První případ svědčí o tom, že nové vedení pražské radnice nespí a skutečně koná. Nejenže stíhá povolovat protesty proti normální dopravě, při kterých padesát otrapů zablokuje půl Prahy, ale dostává se k omluvám. To je skvělý začátek. Třeba se dočkáme i omluvy za předchozí roky sabotáže dopravní situace v hlavním městě a po omluvě přijde i zrušení hloupých cyklopruhů na frekventovaných komunikacích, které snižují kapacitu dopravních cest, počet parkovacích míst, komplikují úklid a ještě jsou nebezpečné. Ostatně, jízdní kolo není dopravní prostředek, zvláště ve velkoměstě, navíc se složitým reliéfem. Je to sportovní náčiní. Tak ať jdou sportovci s koly na hřiště a velodromy. Badmintonisty taky nenapadne rozbalit si kurt uprostřed magistrály.

Ministr Jurečka, to je jiná televizní hvězda než onen náš řidič z Kavčích Hor. Ale přece nebudeme pana ministra soudit, když jeho věc není dosud vyšetřena. A jistě se i zde dočkáme naplnění hesla „padni komu padni“, jak se přece stalo při lapáličích u koaličních kolegů ze STAN. A kdo o tom pochybuje, ten je dozajista agentem zahraničních sil, popíračem vitamínu C a možná i kanibalem.

A jsme u zprávy nejvážnější. Nora. Mnozí vědí, jak otravná může být. A teď si představte, že by jich byly desítky, ba stovky. Z takové černé fantazie by člověk nemohl ani usnout. Ale nejde o fantazii, jde o krutou realitu. Světová média přinesla alarmující informaci, že v Nizozemsku se přemnožili jezevci, dělají díry do kolejových naspů a vážně tím ohrožují železniční provoz v placatém království. Možná by to chtělo svolat summit, nejlépe na půdě OSN, který by se problémem zabýval a dospěl k nějakému řešení.

Je zcela pochopitelné, že v konfrontaci s tak olbřímím a delikátním trápením se nemohou do médií dostat prkotiny typu masových protestů holandských zemědělců proti vládou nařízenému ekologickému vybíjení dobytka. Stovky traktorů v ulicích měst přece nemohou být žádným problémem, stačí se podívat do Prahy, kde pár poblázněných podnikářů odsoudí tisíce řidičů k nedobrovolnému několikahodinovému parkování na silnici a nikdo si s tím hlavu neláme.

A že v Nizozemí kvůli plynulosti dopravy vyrukovali na traktoristy silou? Tomu nelze uvěřit. Úřady tam mají přece plné ruce práce s jezevci a jejich norami.

Ladislav Jakl, 23. března 2023

Předplatné IVK na rok 2023

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 1000 Kč.

Studentské předplatné 500 Kč.

predplatne@institutvk.cz

Vážná a inspirativní debata. John O'Sullivan v IVK

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

John O'Sullivan, konzervativní komentátor, novinář, editor významných konzervativních časopisů National Review, Quadrant Magazine (Sydney) nebo Hungarian Review a zakladatel a president The Danube Institute v Budapešti, při své pracovním pobytu v Praze navštívil 22. března 2023 Institut Václava Klause. Více než dvouhodinové diskuse s tímto bývalým zvláštním poradcem Margaret Thatcherové a mezi lety 1987 a 1988 i autorem jejich projevů se zúčastnili nejen členové IVK, ale také někteří z nejbližších spolupracovníků našeho institutu.

Chybí političtí lídři, kteří v minulosti vždy věděli, čeho chtějí dosáhnout a kam své země vést.

Hlavním tématem setkání byla diskuse o revolučním levicovém fenoménu se speciálním názvem „woke“, který O'Sullivan nazývá „největším ohrožením demokracie od konce druhé světové války“. Zatímco anglický jazyk si s obsahem slova „woke“ umí poradit už proto, že toto agresivní levicové hnutí útočící na samu podstatu demokracie a její instituce v anglicky mluvícím prostoru vzniklo, čeština zvláštní název zatím nemá. V diskusi jsme se shodli, že právě absence vhodného jednotícího názvu výrazně ztěžuje souboj s touto ideologií. Nestačí nám označovat tuto levičáckou směs genderismu, feminismu, environmentalismu, „omlouvání se za historii“ či „vnucování si pocitů viny za bělošskou nadřazenost“ jen etiketou „kulturní marxismus“. To by bylo málo. Tato „nová ortodoxie nemá svoji čítanku, jakou měl marxismus v knize Kapitál. Nemá intelektuální bázi, kterou by šlo analyzovat a důsledně s ní polemizovat“, zdůraznil Václav Klaus a připomněl, že „podstata problému, mimo jiné, tkví v tom, že se nedaří přesně definovat skutečného opravdového nepřítele (hard enemy)“.

Američané trpí představou vlastního mesianismu a vnucují zbytku světa své představy navzdory tomu, že si to onen zbytek světa zpravidla nepřeje

Co dalšího ještě v diskusi zaznělo?

- Přesně a dobře ideově definované politické strany jsou, bohužel, minulostí. Jsou nahrazovány menšinovými nátlakovými skupinami a nevládními organizacemi (často organizovanými vládami samotnými) s podporou médií ovládanými generací mladých aktivistů (i cenzorů) „woke“;
- Chybí političtí lídři, kteří v minulosti vždy věděli, čeho chtějí dosáhnout a kam své země vést;
- Místem, odkud přichází dnešní agresivní levičácká revoluce jsou Bílý dům a Washington;

Američané trpí představou vlastního mesianismu a vnucují zbytku světa své představy navzdory tomu, že si to onen zbytek světa zpravidla nepřeje

- Američané trpí představou vlastního mesianismu a vnucují zbytku světa své představy navzdory tomu, že si to onen zbytek světa zpravidla nepřeje (O'Sullivan poznamenal: „Robert Kagan [americký neokonzervativce a obhájce liberální-

ho intervencionismu] je přesvědčen, že všichni na celém světě jsou povinni žít podle amerického vzoru demokracie. To ale v důsledku znamená, že Amerika by musela být ve válce se zbytkem světa“;

- Vzdělávání byrokratů je zcela v rukách levice (totéž platí o amerických a britských univerzitách, dodali jsme, že i českých);
- Britští konzervativci politikám genderismu, feminismu, odmítání historie a environmentalismu odmítají vzdorovat (což je stejné jako v případě českých „konzervativců“, podotkli jsme);
- Jedním z podstatných rysů revoluce „woke“ je cílený útok na vlastnictví, právo vlastnit levici vadí, neboť je zárukou svobody.

Jedním z podstatných rysů revoluce „woke“ je cílený útok na vlastnictví, právo vlastnit levici vadí, neboť je zárukou svobody.

John O'Sullivan je však optimistou. Věř, že „veřejnost si nebezpečí levicové revoluce ‚probuzení‘ [snad tak lze přeložit slovo „woke“, je to však překlad příliš pozitivní a tedy se nehodí] uvědomuje, vadí jí a ve volbách zvolí ty, kteří budou proti ‚woke revoluci‘ politicky bojovat“. S tímto tvrzením jsme někteří nesouhlasili. Ano, moc bychom si přáli, aby John měl pravdu, bohužel však nevidíme relevantní politické strany rozhodně prosazující takový program, nevidíme žádné lídry, kteří by měli chuť či odvahu hrůze této levicové revoluce – tak úspěšně rozleptávající západní demokracie – vzdorovat. V tomto slova smyslu jsme Johnův optimismus poněkud brzdili.

Debata s velmi bystrým, vtipným a přímočarým Johnem O'Sullivanem byla otevřená, nesmírně obohacující a inspirativní.

24. března 2023

Neúprosná otevřenost, jedině ta vede v demokracii k dobrým řešením

Viktor Orbán

premiér Maďarska

Pane premiére, jak se Maďarsko vyrovnává s válkou na Ukrajině? Jaké jsou hlavní výzvy, kterým Vaše země čelí?

Nejvíce se nás dotýkají sankce EU vůči Rusku, které zvýšily cenu ropy a plynu. V poslední době jsme v Maďarsku dosáhli obrovského rozvoje průmyslu, a pro ten

musíme dovážet potřebnou energii. V roce 2021 nás to stálo 7 miliard eur, ale v roce 2022 už 17 miliard eur.

S jakými dalšími potížemi se potýkáte?

Pro Ukrajince jsme první bezpečnou zemí. Jsme slušná křesťanská země a pouštíme dovnitř každého. Od února 2022 přišlo do Maďarska více než jeden a půl milionu Ukrajinců. To pro nás není až takový problém, protože většina těchto lidí pokračovala dál. Ale válka si vybírá svou daň na našich duších, na naší psychice. Ukrajina je náš soused a země, kde žijí i Maďaři. Jsou povolávání do boje a stovky z nich umírají

na frontě. Tato válka není daleko od nás a je součástí našich životů. Jsme z toho smutní. Proto si všichni v Maďarsku přejí mír.

Jsou Maďaři na Ukrajině nuceně odváděni?

Na Ukrajině teď musí každý vstoupit do armády, ať už je Ukrajinec nebo Maďar. Nedá se říci, že by se s Maďary zacházelo špatně, umírají společně s Ukrajinci.

Řekl jste, že v Maďarsku panuje smutek. Co to pro Vás jako premiéra znamená? Jak s tím bojujete? Kde hledáte naději?

Modlíme se a vkládáme důvěru v Boha, aby přivedl bojující strany k rozumu. Jsme pod neustálým tlakem. Chtějí nás dotlačit

k válce a používají k tomu všechny možné nástroje. Zatím se nám daří odolávat. To mi dává naději. Maďarská politická reprezentace je dostatečně silná na to, aby naši zemi udržela mimo válku. Říkám to se vsí pokorou, ale také s důvěrou.

Zažil jste během své dlouhé politické kariéry podobně obtížnou situaci?

Když v roce 1999 vypukla válka v Kosovu, chtěli nás donutit, abychom otevřeli frontu proti Srbsku na jižní hranici Maďarska. V té době jsme již byli členem NATO. Dali jsme jasně najevo, že NATO je obranná aliance, nikoli válečná. Nikdo nás nemůže nutit, abychom zaútočili na jinou zemi. Proto jsme povolili použití našich letišť, ale na Srbsko jsme nezaútočili a frontu jsme neotevřeli.

Jaká zásada je pro Vás v takových složitých situacích nejdůležitější?

Křesťanské učení považuji za platné i v politice. Zní to zjednodušeně, ale věřím, že existuje Bohem daný řád. Musíme se podílet na Božím díle, a tím přispíváme k dobru ve světě. Zlo zatím nezůstává nečinné stát. V maďarštině říkáme, že z řádu vytváří chaos. Ve své každodenní práci se musím vyhnout všemu, co této ničivé síle napomáhá.

Odkud berete jistotu, že děláte správnou věc, že stojíte na pevných základech?

V demokracii se musí o všem diskutovat otevřeně. Neúprosná otevřenost, jediné ta vede k dobrým řešením. A pokud veřejná debata k výsledkům nevede, vždycky můžete požádat o radu svou ženu.

Co Vy osobně považujete za svůj největší úspěch pro Maďarsko?

To, že jsem mohl přispět k tomu, aby se z prohrávající země stala země vítězná. Ještě v roce 2010 si Maďaři mysleli, že jsme historicky vždy na straně poražených. Byli jsme rádi jen za to, že se situace nezhoršuje. Podařilo se mi přesvědčit Maďary, aby byli ambicióznější. Řekl jsem, že každý bude mít práci, že každý bude mít svůj život pod kontrolou a že to dokážeme – bez ohledu na to, co říká svět. A my jsme to dokázali.

Překonali Maďaři tvář v tvář nepřízni osudu svou chmurnou náladu?

Ano, bylo důležité jít osobním příkladem. Moje poselství znělo: když jsem to dokázal já, dokážete to i vy. Celý svět se mě snažil přesvědčit, abych změnil kurz, ale já se nedám. A vy to můžete dokázat také.

Jak byste v jedné větě popsal svou politickou filozofii?

Když jsem byl mladý, asi bych řekl svoboda. Dnes bych řekl rovnováha: změnit, co je třeba změnit, zachovat, co je třeba zachovat. Snaha o rovnováhu je v Maďarech hluboce zakořeněná. Jak poslušnost, tak vzdor jsou pro nás důležité. To dělá politickou debatu tak zajímavou.

Jste kalvinista. Jaké je nejdůležitější politické poselství kalvinismu?

My kalvinisté jsme protestanti. Mnoho lidí si myslí, že protestovat znamená být proti něčemu. To je omyl. Správně vyloženo to znamená postavit se za něco. A to je to, co dělám.

Před rokem eskalovala válka na Ukrajině, která začala v roce 2014. Co pro Vás bylo nejdůležitějším zjištěním?

V roce 2014 byly v čele evropských zemí významné osobnosti – především paní Merkelová. Často jsem s ní nesouhlasil, ale je nesporné, že měla politickou váhu a autoritu. Tehdy se říkalo, že Evropa musí tento konflikt vyřešit. Dnes se Evropa z debaty stáhla. V rozhodnutích, která se dnes v Bruselu přijímají, vidím častěji zastoupení amerických zájmů než evropských. Ve válce na hranicích Evropy mají dnes rozhodující slovo Američané. Američanům to nevyčítám, protože lvi žerou maso – nelze od nich očekávat, že se budou pást na polích.

Říkáte, že Evropa zmizela a v této válce už není vidět. Co je toho příčinou?

Existují hlubší důvody a pak je tu obyčejná směla. Hlubší důvod spočívá v tom, že nepocítujeme evropskou identitu – ani emocionálně, ani intelektuálně. Dříve či později to musí otřást naším sebevědomím. Kdybychom se zapojili do seriózní netabuizované debaty o budoucnosti Evropy, i kdyby její součástí byla revize smluv, pak bychom na začátku války pravděpodobně získali určitý pocit identity. Pak je tu ta směla. K válce by nedošlo, kdyby v amerických prezidentských volbách zvítězil Donald Trump. Svou roli sehrála i změna vlády v Německu.

Pojďme při interpretaci ještě o krok dál. Hlubší příčina slabosti Evropy spočívá v Evropské unii. Ta rozbíjí národní státy, aniž by na jejich místo postavila cokoli funkčního.

Tak to vidím já. Evropská unie chce stále těsnější unii. Neshodneme se na cíli, ale shodneme se na způsobu. To je hlavní příčinou nemoci, na kterou trpí Evropa.

Je Evropská unie pro dnešní Evropu nebezpečím?

Cesta do pekel je dlážděna dobrými úmysly. Nepochybují o tom, že politici v Bruselu jsou vedeni dobrými úmysly. Myslí si, že něco budují. Ve skutečnosti ničí něco, co funguje, aniž by věděli, co bude dál. Žil jsem v socialismu dvacet šest let. Když jsem slyšel větu „stále užší unie“, vzpomněl jsem si na svá studia Marxe. Marx napsal celou knihovnu o tom, jak dosáhnout komunismu. Nikdy však nenapsal jedinou větu o tom, jaký bude život v komunismu. Intelektuálně jsme na stejné cestě. Můj pocit z této unie je, že jsem to už dříve slyšel a viděl.

Dobrá zpráva je, že válka na Ukrajině je velký šok, který může Evropskou unii vyčistit ze sebe sama.

Doufejme, že se tak stane. Jen nevidím žádnou sebereflexi. Velkou výhodou politiky založené na křesťanských základech je, že člověk přezkoumává sám sebe před Bohem. Velké úspěchy Evropy vzešly z ducha neustálé sebereflexe. Žel, tato tradice se postupně vytratila. Jediné, co se smí říkat o válce, jsou vítězné proslovy. S každým, kdo vzneše být jen pár otázek, se zachází jako s kacířem.

Kdo tuto válku vyhraje?

Nikdo ji nemůže vyhrát. Ukrajinci stojí proti jaderné mocnosti se 140 miliony obyvatel a Rusové proti celému NATO. Právě proto je tak nebezpečná. Máme tu patovou situaci, která může snadno přerůst ve světovou válku.

Jak moc se obáváte jaderné války?

Lidský rozum napovídá, že k ní nemůže dojít. Ale zoufalství je součástí válečné podstaty. Mentální a duchovní síly, které v ní převládají, jsou jiné než v běžném životě. A vždy je tu možnost nedorozumění a nehod.

Podle mého názoru Rusko z existenčních důvodů nemůže tuto válku prohrát, není schopné ji prohrát. Západ si namlouvá, že tato válka je otázkou života a smrti, ale nikdo tomu ve skutečnosti nevěří. Pro Rusy je to něco víc, a proto si nemohou dovolit prohrát.

To zní logicky. Nejpodivnější mi připadá, že vidím válku, v níž nejsou jasné cíle. V této otázce není ani jedna strana konzistentní. Nevíme, co by Rusům stačilo. Nikdy se k tomu veřejně nevyjádřili. A jaký je skutečný válečný cíl Evropy? Slyšíme ty nejnebezpečnější výroky – až po požadavek na změnu režimu v Rusku. Největším nebezpečím je válka, v níž si strany nedefinují své cíle. Pokud to neudělají, může se stát zcela bezbřehou.

A Američané? Jaký je jejich cíl?

To je záhada. Jejich prezident říká každý měsíc něco jiného.

Pane Orbáne, jste nejdéle sloužícím předsedou vlády v Evropské unii a konflikt na Ukrajině sledujete již dlouho. Kdo je za eskalaci konfliktu zodpovědný?

Je fakt, že Rusko zaútočilo na Ukrajinu. Je také pravda, že to není poprvé, zaútočilo na Krym. Ale skutečnost, že Rusko zaútočilo na jednoho ze svých sousedů, nemusí nutně znamenat, že začala evropská válka. Za to, že tato válka nabyla evropských rozměrů, nesou odpovědnost Evropané.

Řekl jste, že křesťanská politika je o kritické sebereflexi před Bohem. Již patnáct let Rusové říkají, že rozšíření NATO o Ukrajinu a Gruzii je červenou linií. Američané a Evropané tato ruská prohlášení vždy ignorovali. Znáte Putina osobně. Co říkáte na jeho interpretaci? Byl to Západ, Američané, kdo dodal olej do ohně, který Putin invazí zažehl?

Když jsem se naposledy setkal s prezidentem Putinem v Moskvě, dva týdny před vypuknutím války, zeptal jsem se ho: "Je pro vás členství Maďarska v NATO problém? Žádáte, aby Maďarsko vystoupilo z NATO?" Řekl jsem mu, že si to musíme vyjasnit hned na začátku. Odpověděl, že členství Maďarska v NATO není problém, problém je pouze členství Ukrajiny a Gruzie. Putinovým problémem, řekl mi, jsou americké raketové základny, které již byly zřízeny v Rumunsku a Polsku, a možné rozšíření NATO na Ukrajinu a Gruzii s cílem umístit tam zbraně. Američané navíc zrušili důležité odzbrojovací smlouvy. Proto už Putin nemohl v noci klidně spát. Mým zahraničněpolitickým mentorem byl německý politik FDP Otto Graf Lambsdorff. Díky němu jsem si uvědomil rozdíl mezi pochopením a přijetím. Chápu, co Putin řekl, ale nepřijímám to, co udělal.

Jaký jste měl dojem z Putina? Jaký je to dnes člověk? Kde se nachází ve svém životě?

Putina znám více než deset let. Až do vypuknutí války jsme se setkávali každý rok. Je to člověk, který fakticky řídí Rusko – se všemi jeho jadernými zbraněmi, miliony lidí a obrovským územím. Je to šéf a – v rámci možností – řídí tuto obrovskou zemi rozprostírající se ve dvanácti časových pásmech. Jak říkáme my Maďaři, je to jiný level, jiná váhová kategorie.

Změnil se Putin v průběhu let?

Nezaznamenal jsem žádnou negativní změnu. Putin vždycky říkal, co chtěl, a nikdy nebyl rád, když jsem jeho představám odporoval. Vždy jsem musel bojovat za maďarskou pozici, ale bylo možné s ním najít rozumná řešení. A pokud jsme se na něčem dohodli, tak to dodržel.

Je Putin nebezpečný člověk?

Rusko je vždy nebezpečné. A Rusko může vést pouze car. Rusko je jiná civilizace. Evropské politické normy tam nefungují. Všichni ruští vládci od 15. století to pochopili. Je jedno, jestli se nám to líbí, nebo ne. Musíme najít způsob, jak žít s velkou a nebezpečnou mocností, jako je Rusko, v našem sousedství.

Nevystavuje Putin touto válkou svou zemi smrtelnému nebezpečí?

Já si to nemyslím. Putin nevede svou zemi k utrpení. Příští dva nebo tři roky mohou být pro Rusko těžké, pak se situace opět zlepší. Rusové se umí učit, umí se přizpůsobit i těm nejnepříznivějším okolnostem. Nikdy by neměli být podceňováni.

Co se stane, pokud Rusko tuto válku prohraje?

To si nechci ani představovat. Rusko je jaderná velmoc. To by byl geopolitický šok, potenciálně ničivé zemětřesení globálního rozsahu – mnohem horší než rozpad Jugoslávie. Samotný fakt, že se takové scénáře nyní na Západě berou na lehkou váhu,

svědčí o znepokojivém – až děsivém – odtržení od reality, o slepotě vůči rizikům, která jsou součástí jeho vlastní politiky.

Můj dojem je, že Rusové jsou melancholičtí Italové. Mají snad Rusové komplex méněcennosti pramenící z toho, že je, evropskou civilizací, po staletí ovládaly národy asijských stepí? Proto dnes touží po evropském uznání a proto tak citlivě reagují, když je jim odepřeno.

Já jsem takovou zkušenost nikdy neměl. Ale jsem Maďar, takže jsem Evropan východního původu. Na Západě jsme bývali považováni za krvelačné, nemilosrdné Huny. To v Maďarech nikdy nevyvolávalo komplex méněcennosti. Naopak to posilovalo náš pocit odlišnosti. „Nikdy nebudete jako my“ – takový byl náš postoj.

Jak byste popsal Rusy?

Rusové jsou bojovný národ. Imperativ poslušnosti provází všechny Rusy od narození a je kulturně posilován pravoslavím. Západní politici říkají, že jsou v politice proto, aby občané jejich národa mohli žít co nejsvobodněji. Ruští politici říkají, že jejich úkolem je udržet svou zemi pohromadě. Tento pohled musíme přijmout, protože pak je mírové soužití možné. Znamená to také ukázat sílu. Bojovný národ nikdy nebude respektovat slabou zemi.

Co to znamená konkrétně pro Evropu?

Musíme být schopni se bránit, bránit Evropu. Řešením by bylo evropské NATO. Navrhoval jsem to už v roce 2012.

Jak můžeme nastolit mír na Ukrajině?

Mír začíná v srdci. Musí se dostat do hlavy, která pak vede ruku. Pořadí je následující: mír je třeba si přát, pak je třeba ho chtít a pak je třeba ho nastolit. Dnes tato vůle chybí, alespoň na Západě.

A co zbytek světa?

Číňané, Indové, Arabové, Turci a Brazilci mír chtějí. Západ ztratil schopnost sjednotit svět pro nějakou věc. Jeho filozofické základy jsou prostorově omezené. To je nový fenomén.

Co můžete jako maďarský premiér udělat pro mír?

Nejdůležitější otázkou je pro mě tato: Co musím udělat pro to, aby Maďarsko zůstalo mimo tento konflikt? Další otázka zní: Co mohu udělat pro zajištění míru v našem sousedství? Pokud se naši přátelé a spojenci chtějí vzdát svého válečnického postoje, musí vidět alternativu. To je vše, co může desetimilionová země udělat.

Co se musí stát ve Spojených státech? Může se jejich politika změnit?

Maďarská zkušenost je jasná: když jsou ve Washingtonu u moci demokraté, utíkáme se schovat. Vždycky nás chtějí změnit, stejně jako politici v Bruselu. Chtějí nám říkat, jak máme řešit migraci a jak máme vzdělávat naše děti. Je to neuctivé. Jsme

úspěšná země a děláme pro Evropu, co můžeme. Jsme obránci pevností na okraji kontinentu. Toto úsilí není nijak oceňováno. Proto čekáme, až se naši republikánští přátelé vrátí k moci.

Mohl by se „obchodník“ Donald Trump dohodnout s Putinem? Je Donald Trump poslední nadějí na mír ve světě?

Ne poslední. Ale je nadějí.

Mohl by rozetnout gordický uzel ve válce na Ukrajině?

Pravděpodobně by to dokázal během několika týdnů.

USA jsou impériem v relativním úpadku. Dny unipolární světové nadvlády jsou pryč. Objevují se nové mocnosti, včetně Číny. Co to znamená?

Právě byla publikována studie, myslím, že na Harvardu. Snaží se odpovědět na otázku, jak se impéria, která kdysi usilovala o světovou nadvládu, vypořádala se ztrátou moci, se sesazením z prvního místa na druhé. V šestnácti takových případech za posledních pět set let vypukla dvanáctkrát válka. Impéria se jen nerady posouvají zpět na druhé místo.

Kazatelé globalizace a volného obchodu, kteří se každoročně scházejí na Světovém ekonomickém fóru v Davosu, mají nové evangelium. Tím je ústup od globalizace: „My jsme ti dobří, oni jsou ti špatní a my s nimi už nesmíme spolupracovat.“ Směřujeme ke středověkému izolacionismu, provincionalismu, ke konci volného obchodu?

Pro Maďarsko je toto vážná hrozba. Jsme exportně orientovaná země, 85 % našeho hrubého domácího produktu pochází z vývozu. Máme důležité kulturní a hospodářské vazby s Východem. Takový ústup by byl pro Maďarsko – a myslím, že i pro Německo – katastrofální.

A také pro Švýcarsko.

Pak se musíte včas ozvat. Musíte říci: „Tímto směrem my nepůjdeme.“ Jinak budete odsunuti stranou. Zažívám to už třicet let.

Můžeme říci, že ideologie nikdy nezvítězí nad realitou. Politici a ideologové chtějí ústupky, ale lidé a ekonomika jsou silnější.

Nepodceňujeme sílu ideologie. Realita může nakonec zvítězit, ale ten konec může být ještě hodně daleko. Vidíme to na historii Maďarska. Vždy jsme věděli, že socialistický systém je odsouzen k zániku. Ale trvalo desetky let, než se zhroutil. Padesát let života mých rodičů a šestadvacet let mého života bylo ztraceno.

Jaký význam má Švýcarsko pro svět?

Švýcarsko je důležité. Nechápeme plně, co se tam děje, ale víme, že existuje. A víme, že je takové, jaké chce být. Ale není izolované. Takže zachování vlastní identity nemusí

nutně vést k provincialismu. Švýcarsko je důležitým pozitivním příkladem.

Jak vnímáte švýcarskou neutralitu?

V tom máte štěstí. Kdybychom se nacházeli tam, kde Švýcarsko, byli bychom také neutrální. Je to švýcarský luxus. My ho nemáme.

V čem vidíte největší nebezpečí nekontrolované imigrace?

Z krátkodobého hlediska zhoršení veřejné bezpečnosti a terorismus. Ve střednědobém horizontu ekonomické ztráty. V dlouhodobém horizontu lidé přestanou uznávat své vlastní země, ztratí své vlastní země.

V čem vidíte největší nebezpečí genderové ideologie?

Pokud máte děti, dobře víte, že věk mezi 14 a 18 lety je obtížný. Děti musí dorůst do světa. Právě v tomto období je třeba posilovat jejich identitu – ne ji oslabovat a zpochybňovat, jak to dělají genderoví

ideologové. Tím naše děti ničí – nenávratně a nezvratně. Nemají na to právo.

Bývalý předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker vás jednou pozdravil slovy: „Dobrý den, diktátore!“ Řekněte, že byste se na jeden den stal diktátorem EU. Co byste udělal?

Udělal bych to, co pan Juncker dělal rád: opil bych se. Naštěstí taková možnost neexistuje. Existuje dobrá příručka, kterou napsal bývalý bavorský ministerský předseda Edmund Stoiber. Stoiber v ní popisuje, jak by se dala Evropská unie reorganizovat na základě subsidiarity. Nechybí znalosti, ale vůle.

Jaké je nejdůležitější opatření?

Všechny pravomoci, které si EU bez svolení členských států přivlastnila, musí být členským státům vráceny.

Ve Švýcarsku nebyla přímá demokracie nikdy prosazována shora. Vždy se musela prosadit zdola.

To je obtížná otázka. Je Evropa schopna obnovy, nebo potřebuje nějaké kataklyzma? Bylo by dobré znát odpověď.

Co děláte ve chvílích zoufalství?

Jdu domů.

Kdo je váš oblíbený spisovatel?

Jeden Maďar, ale vy ho neznáte.

Jaká je nejlepší zpráva naší doby?

Že existuje i život přesahující ten náš pozemský.

Co vám dává naději?

Moje děti.

Rozhovor s maďarským premiérem Viktorom Orbánem pro švýcarský týdeník Die Weltwoche, rozhovor vedl Roger Köppel, 2. března 2023. Z angličtiny přeložila M. Žalská, titulek je redakční.

POLEMIKA

Zemanova privatizace bank byla katastrofa. Cizí obdaroval za hubičku.

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Vážený pane Weissi,

se zájmem čtu všechny Vaše texty a považuji Vás za velmi zkušeného a erudovaného autora. Proto jsem se zarazil nad Vaším konstatováním v článku „Přátelé, nepřátelé a Miloš Zeman“, že se všeobecně za nejvýznamnější správný krok, k němuž neměl Klaus odvahu, uznává v případě premiérství Miloše Zemana privatizace bank. Jako pamětník oněch dob nemohu s tímto bezmyšlenkovitě opakovaným klíšé souhlasit a mrzí mě, že ho nacházím i ve Vašem – jinak velmi dobrém – článku.

Dovolím si k tomu několik vysvětlujících poznámek. Privatizace bank v období transformace měla jednak svou časovou dimenzi a jednak své politické okolnosti, které privatizaci komplikovaly. V zemi bez kapitálu se privatizovalo na úvěr, nebo zdarma. Jinak to nešlo. Zahraniční zájemci existovali pouze pro výraznou menšinu státního majetku. Pokud by byly na počátku celého procesu privatizovány banky do rukou zahraničního kapitálu, bylo by vyloučené, aby mohly financovat proces privatizace.

Privatizátorům bez podnikatelské historie by na koupi firem bez produkce a trhů nikdo nepůjčil. Banky, které měly v ekonomice celé své úvěrové portfolio, se přitom

nemohly z ekonomiky vyvázat. Zahraniční nabyvatelé by požadovali buď očištění bank od rizikových úvěrů, což byly prakticky všechny, nebo státní záruky za prakticky celým portfoliem.

Pokud jde o privatizaci bank v Zemanově režii, považuji ji za katastrofu. Cizí banky byly jeho vládou obdarovány. Za „hubičku“ – za sumy v hodnotě dvou až tříletého zisku privatizované banky.

Přitom bylo klíčové, aby privatizace probíhala v součinnosti s bankami, které měly zájem na tom, aby jejich klienti přežili. Představa, že správná banka pošle klienta v problémech ihned do bankrotu, jinak jde o „bankovní socialismus“, je absurdní nesmysl. Banky nešlo z problémů ekonomiky vyvázat jejich privatizací do zahraničních rukou. Proto byly na řadě až poslední. Jejich privatizace nebyla otázka odvahy, ale načasování.

Po volbách v roce 1996, kdy vznikla v režii Václava Havla první opoziční smlouva mezi ODS a ČSSD, bylo jednou z podmínek Jozefa Wagnera, na jehož hlasu stála důvěra vlády, že nedojde k privatizaci bank. Stejně bylo stanovisko Miloše Zemana. Klaus privatizovat nemohl, ani kdyby chtěl.

Pokud jde o privatizaci bank v Zemanově režii, považuji ji za katastrofu. Cizí banky byly jeho vládou obdarovány. Za „hubičku“ – za sumy v hodnotě dvou až tříletého

zisku privatizované banky – ovládly velké finanční instituce, očištěné státem od špatných úvěrů, působící na nenasyceném trhu s ohromným ziskovým potenciálem.

Vláda a tehdejší vedení ČNB dopustily, aby se v důsledku nepromyšleného skokového zpřísnění požadavků na obezřetné podnikání bank dostaly naše finanční ústavy do vysokých účetních ztrát a stát, který jako vlastník neměl prostředky na jejich rekapitalizaci, je pod tlakem nevýhodně prodával zahraničním zájemcům a ještě je nuceně očišťoval. Prodávaly se minulé ztráty, nikoliv budoucí výnosy, jak by tomu mělo být.

V důsledku toho není dodnes na našem trhu žádná velká česká banka, obří zisky odtékají ve velkém do zahraničí a naše prosperující dcery sanují kymácející se zahraniční matky (viz poslední finanční krize). A to už vůbec nehovořím o případu IPB, který je neuvěřitelným skandálem, jímž byly překročeny všechny limity.

Privatizaci bank, tak jak ji provedla Zemanova vláda, proto může označit za úspěch pouze ten, kdo o tom nic neví a z pohlednosti opakuje laická mediální klíšé. Tím se Vás, vážený pane Weissi, nechci nijak dotknout, ale považoval jsem za nutné Vás na to upozornit, protože je pro mě čím dál těžší poslouchat dnes a denně tyto falešné fámy a legendy.

Ještě jednou se omlouvám a přeji vše dobré.

Polemika Jiřího Weigla s komentátorem týdeníku Echo24 Martinem Weisssem, Echo24.cz, 8. března 2023